

MD 5269/1

**A Szegedi Orvostudományi Egyetem
Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának
tudományos közleményei és előadásai**

Igazgató: Dr. SZONTÁGH FERENC, egyetemi tanár

*Scientific publications and lectures from
the Department of Obstetrics and
Gynecology, University,
Medical School of Szeged, Hungary
Director: Professor F. E. SZONTÁGH, M. D.*

XB 96761

1961

M D 5869/1

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000710514

219/1965

21.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem
Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának
tudományos közleményei és előadásai

Igazgató: Dr. SZONTÁGH FERENC, egyetemi tanár

*Scientific publications and lectures from
the Department of Obstetrics and
Gynecology, University
Medical School of Szeged, Hungary
Director: Professor, F. E. SZONTÁGH, M. D.*

1961

D5869/1

KÖZLEMÉNYEK:

PUBLICATIONS:

1. ITTRICH G., JAKOBOVITS A. és IGEL H.:

Vér-oestrogenszint vizsgálatok terhességben.

Orv. Hetil. 102:1453, 1961.

A szerzők oestrogenkoncentráció-meghatározást végeztek 26 terhes nő véréből. További három esetben vizsgálatok történtek a fájások megindulása előtt, a fájások kezdetekor és a tágulási szak végén. Az oestrogenszint 2,7 $\mu\text{g}/100$ ml-ről (3. terhességi hónap) 11,5 $\mu\text{g}/100$ ml-re (fájások kezdete előtt) emelkedik. A tágulási szakban az érték 18,2 $\mu\text{g}/100$ ml-re nő.

Determination of the serum oestrogen level in pregnancy.

Estrogen concentration of the blood of 26 pregnant has been determined. In further three cases the determinations were made before labor, at the beginning of the labor pains and at the end of the dilatation period. The estrogen level increases from 2,7 $\mu\text{g}/100$ ml — as observed during the third month of pregnancy — to 11,5 $\mu\text{g}/100$ ml till the beginning of labor. During the period of dilatation a further increase of the value to 18,2 $\mu\text{g}/100$ ml has been detected.

2. JAKOBOVITS ANTAL:

Az intersexualitás endokrin vonatkozásai.

Orv. Hetil. 102:1353, 1961.

3. JAKOBOVITS ANTAL:

Die endokrinen Beziehungen der Intersexualität.

Zbl. Gynäk. 83:573, 1961.

Az intersexualitásnak három olyan fajtája van, mely chromosomálisan nőkben és férfiakban egyaránt előfordul: 1. hermaphroditismus verus, 2. tubuli seminiferi dysgenesis (Klinefelter-syndroma) és 3. gonad dysgenesis.

Az intersexualitás többi alakjának endokrin oka lehet az ivarmirigyekben és a mellékvesekéregben. Ezenkívül a szervezetbe jutó nemi hormonok (férfiakban az oestrogenek, nőkben az androgenek) is idézhetnek elő intersexualitást. Az anyai szervezetbe jutott hormontartalmú gyógyszerek, vagy az anyai szervezetben keletkezett androgenek hatást fejthetnek ki a méhenbelüli magzat

nemiszerveire és nemi jellegére. A szerző saját megfigyelései szerint a fiúmagzatok a terhesség utolsó trimesztérében enyhe intersexuális vonásokat idézhetnek elő az anyában, úgyhogy azok alapján már szülés előtt a fiúmagzatra lehet következtetni.

Endocrine relations of intersexuality.

Three types of intersexuality may be observed, which can be chromosomally identified in men and women alike: 1. True hermaphroditism; 2. dysgenesis of the seminiferi tubuli (Klinefelter-syndrome); 3. gonadal dysgenesis.

The cause of other forms of intersexuality may be localized in the genital glands and the adrenal cortex. On the other hand sexual hormones introduced to the organism (estrogen substances in man, androgens in woman) may produce intersexuality. Drugs with hormone content if given to the mothers of androgenic substances originating from the mother may act on the genital organs and sexual characteristics of the intrauterine fetus. According to the observations of the author the male fetus may produce mild intersexual alterations of the mother in the third trimester of the pregnancy, thus these findings may indicate the delivery of a male fetus already before parturition.

4. JAKOBOVITS ANTAL:

A méh zsírdaganatairól.

Magy. Nőorv. L. 24:99, 1961.

Két méh-lipoma esetet ír le a szerző. Az egyik beteg 60 éves volt és a daganat intramuralisan helyezkedett el. A második esetben kocsányos lipo-fibromáról volt szó. Vizeelési panaszok voltak mindkét esetben.

On the lipomas of the uterus.

Two cases of lipoma of the uterus have been observed by the author. The first patient was 60 years old and the tumour was intramurally located. In the second case the tumour was a pedunculated lipofibroma. Troubles of micturition were present in both cases.

5. JAKOBOVITS ANTAL:

Die Geschlechtshormone bildenden Eierstockgeschwülste. Klinische und pathologische Beobachtungen.

Studia Medica Szegedinensia. Tom. I. Fasc. 1. Szeged, 1961.

A hormontermelő ovarialis daganatok két csoportra oszthatók: a feminizáló mesenchymomák és az androblastomák. Egyugyanazon

daganatban mindkét típus előfordulhat, de androblastomás szerkezetű daganat hatása feminizáló is lehet. A legtöbb nemi hormont a feminizáló mesenchymoma termeli. Virilizáló hatású a hilussejt-tumor és a mesenchymomák luteinizált formája is. A masculino-ovoblastomák eredete feltételezhetően az ovariumba került ektopiás mellékvesekéreg-sejtekben van.

The sexualhormone producing tumours of the ovary. Clinical and pathological observations.

The hormone producing tumours of the ovary can be divided in two groups: the feminizing mesenchymomas and the androblastomas. Both types can be found occasionally in the same tumours and sometimes the functional effect of an androblastoma may be feminizing. The largest quantity of sexual-steroids is produced by the feminizing mesenchymomas. The hilus-cell tumour and the luteinized form of mesenchymomas have virilizing effect. The origin of the masculinoovoblastomas is supposed to be in the ectopic adrenocortical cells of the ovary.

6. GÁBOR MIKLÓS:

Adatok a véralvadásgátlók és a bioflavonok antagonizmusához.

Kísérl. Orvostud. 13:131, 1961.

Patkányok capilláris resistenciáját (Borbély-módszerrel mérve) nem lehetett heparinnal befolyásolni, ha az állatok előzetesen három napon át rutint kaptak.

Data on the antagonism of anticoagulants and bioflavonoids.

The capillary resistance of rats (measured by the Borbély-method) could not be influenced by heparin if the animals had been treated previously with rutin during three days.

7. GÁBOR MIKLÓS:

Adatok a bioflavonoidok papírchromatográfiájához.

Kísérl. Orvostud. 13:132, 1961.

Papírchromatográfia segítségével jól elkülöníthető a haematoxylin és a brasilin. Előhívónak réznitrátot ajánl a szerző.

Data on paper chromatography of bioflavonoids.

In paper chromatography the haematoxylin and the brasilin can be separated. For detection $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$ is proposed by the author.

8. GÁBOR MIKLÓS:

Isoflavon-származék (sophoricosid) hormonhatása.

Kísérl. Orvostud. 13:133, 1961.

Castrált egereken sophoricosid adása után oestrus jelentkezett.

The hormonal effect of an isoflavone derivative (sophoricoside).

By giving sophoricoside to castrated mice, estrogenlike effect could be noted.

9. GÁBOR M., PIUKOVICH I., BARDOCZY A. és SZABÓ L.:

PAS-Cilag kezeléssel előidézhető kísérletes thrombocytosis.

Kísérl. Orvostud. 13:228, 1961.

10. M. GÁBOR, I. PIUKOVICH, A. BARDOCZY und L. SZABÓ:

Mit PAS auslösbare experimentelle Thrombocytose.

Arch. int. Pharmacodyn. 130:195. 1961.

Egyetlen PAS-Cilag intraperitonealis befecskendezésével 100%-os sőt 2—300%-os thrombocytosist lehet előidézni patkányokban. Ezt a magas szintet állandósítani lehet a kezelés naponkénti megismétlésével. A PAS-sal kezelt patkány seruma emelni képes a nem kezelt állatok thrombocytaszámát.

Experimental thrombocytosis induced by PAS-Cilag.

Thrombocytosis of 100% or even 2—300% can be produced in rats by giving a single intraperitoneal injection of PAS-Cilag. This high level can be maintained constant by repeating the treatment daily. The sera of animals treated with PAS can also elevate the platelet-count if injected into untreated rats.

11. PIUKOVICH ISTVÁN és IHRACSKA ANTAL:

A köldökzsinórelőesés kérdéséről.

Magy. Nőorv. L. 24:102. 1961.

1939—1958 időszakában 31 169 szüléssel kapcsolatban 177 esetben esett elő a köldökzsinór (0,57%). A tisztítatlan perinatalis magzati veszteség 39,5% volt. Ha a szövődmény otthon következett be, úgy a magzatok 80,6%-a halt meg, viszont az intézetben belüli köldökzsinórelőesés „csak” 29,8%-os halálozással járt. A legjobb eredményt a császármetszéstől és a fogoműtétől látták.

On the problem of the prolapse of the umbilical cord.

During the 1939—1958 period in connection with 31,169 deliveries,

prolapse of the umbilical cord occurred in 177 cases (0,57%). There was a total perinatal fetal loss of 39,5%. If the complication occurred at home, the fetal loss amounted to 80,6%, while it was only 29,8% in the clinic. The best results could be obtained by performing Cesarean section and forceps delivery.

12. I. PIUKOVICH, Á. SZÉLL und M. GÁBOR:

Bedeutung der biochemischen Untersuchungen in der Prognose der Beckenorganentzündungen.

Med. Welt Nr. 8:380, 1961.

A szerzők szerint a serum diphenylamin és glycoproteid szintje alapján meg lehet határozni a gyulladásos folyamatok aktivitását.

Importance of the biochemical study in the prognosis of pelvic organ inflammations.

According to the authors the activity of an inflammation can be estimated on the basis of serum-diphenylamin and glycoproteid concentration,

13. ROSTA JÁNOS és ZELENKA LAJOS:

Beszámoló a Centre International de l'Enfance „Problèmes perinataux” című kurzusáról.

Gyermekgyógyászat, 10:381, 1961.

Report on the course „Perinatal problems” organised by the International Children's Centre.

14. SAS MIHÁLY:

Prednisonnal kezelt adrenogenitalis syndromás beteg terhessége és szülése

Orv. Hetil. 102:823, 1961.

A szerző egy 34 éves adrenogenitalis syndromában szenvedő beteg prednison-kezelését ismerteti. A kezelés hatására helyreállt a beteg ovarialis működése és kb. másfél év után terhesség következett be. A terhesség végén császármetszéssel élő, egészséges leánymagzatot szült. A már közölt és saját esete alapján az eddigi tapasztalatokat összegezi.

Pregnancy and delivery in a patient with adrenogenital syndrome treated with prednisone.

Prednisone treatment of a 34 years old patient with adrenogenital

syndrome is reported. During the treatment ovarian function has been restored and after appr. one and a half year pregnancy followed. At the end of the pregnancy healthy female baby was delivered with Cesarean section. Based on published data and this personal case the experiences are discussed.

15. SZEREDAY Z., TÓTH K. és MÁTZ L.:

Mellékvese-steroidok anyagcseréjének vizsgálata: a mellékveseműködés műtéti traumára bekövetkező változása fiatal és idős betegeknel.

Magy. Nőorv. L. 24:248, 1961.

Idős betegek mellékveseműködését vizsgálták nőgyógyászati műtétekkel kapcsolatban. Megállapítható, hogy a műtét hatására bekövetkező endokrin válasz idős betegeknel éppúgy, mint fiatal, traumát szenvedett egyéneknel gyors corticoid mobilisatióval jár.

A study of the metabolism of adrenal steroids; the changes of adrenal function in young and in elderly patients following operational stress.

The adrenal function of elderly patients has been investigated in connection with gynecologic operations. It can be stated, that the endocrine response of elderly patients is quite similar to that of the young individuals who suffered traumatic stress: it is accompanied by a rapid mobilisation of corticoids.

16. SZEREDAY ZOLTÁN és MÁTZ LÁSZLÓ:

Meddőség és tünetmentes endometritis tuberculosa.

Magy. Nőorv. L. 24:376, 1961.

Meddőség vizsgálatára 1639 esetben végzett perflatio és curette kapcsán 4,2%-ban találtak endometritis tuberculosát. A gümős endometritis gyakorisága az utolsó tíz év klinikai anyagában folyamatosan csökkent.

Sterility and asymptomatic tuberculosis of the endometrium.

In connection with 1639 perflations and curettages performed by the authors for investigating of sterility-cases, tuberculosis of the endometrium has been found in 4,2% of the patients. The frequency of tuberculosis of the endometrium declines steadily in the clinical material of the last ten years.

17. SZEREDAY ZOLTÁN:

Terhes uterus diverticuluma.

Magy. Nőorv. L. 24:376, 1961.

A terhes méh diverticulumának egy esetével kapcsolatban a szerző rövid irodalmi áttekintést ad.

Diverticulum of the pregnant uterus.

Describing a case of diverticulum of the pregnant uterus, the author gives a short literary survey.

18. SZONTÁGH F., JAKOBOVITS A. és MÉHES KÁROLY:

A magzatok nemének megoszlása érintetlen koraterhességben, sex-chromatin-meghatározás alapján.

Orv. Hetil. 102:1593, 1961.

A szerzők 300 művi terhességmegszakítással kapcsolatban megvizsgálták a magzatok sex-chromatinját. Azt találták, hogy a nem szerinti megoszlás 122:100 volt a hím nem javára. Ez az eredmény nagyjából egyezik az eddig elméletileg meghatározott aránnyal.

19. F. SZONTÁGH, A. JAKOBOVITS and CH. MÉHES:

Primary embryonal sex ratio in normal pregnancies determined by the nuclear chromatin.

Nature. 192:476, 1961.

In 300 intact early pregnancies the sex of the fetus has been determined by means of sexchromatin examination. It has been observed that the male-female ratio is 122 to 100. This result is fairly concordant with theoretical calculations made up till now.

20. SZONTÁGH FERENC:

Az intersexualitás congenitalis formái és azok keletkezésének mai szemlélete.

Orv Hetil. 102:529, 1961.

Az intersexualitás legfontosabb formáit osztályozza a szerző, és ismerteti ezek chromosomális és endokrinológiai sajátosságait. A leírt típusokat összeegyezteti azzal az elmélettel, melyet Jost dolgozott ki s melyben fontos szerepet tulajdonít a foetalis testis működésének. Tárgyalja még az egyén „psychosexualis” fejlődésének problémáját, valamint a nemek részarányát is.

Modern aspects of the types and origin of congenital intersexuality.

The most important forms of ambiguities of sexing are classified and synopsized according to their chromosomal structures and endocrine characteristics. This types are reconciled with Jost's theory of the role of the fetal testis in sex-differentiation. The problems of „psychosexual” gendre and of sexual proportion are discussed in detail.

21. TRAUB ALFRÉD és KOVÁCS ISTVÁN:

A női nemzőszervek actinomycosisa.

Magy. Nőorv. L. 24:308, 1961.

Egy — a klinikán operált — genitalis actinomycosis esettel kapcsolatban a szerzők ismertetik a korszerű kezelés alapelveit.

The actinomycosis of the female sexual organs.

In connection with a case of genital actinomycosis operated in the clinic the modern principles of management are reviewed.

22. A TRAUB und I. PIUKOVICH:

Lymphfollikel in der Zervix.

Zbl. Gynäk. 83:920, 1961.

Eddig csak kevés közlemény tesz említést a cervixben jelenlevő nyiroktüszőkről, bár ezeknek jelentős szerepe lehet a méhnyakrák keletkezésében. A szerzők három esetet ismertetnek.

Lymph follicle in the cervix.

There are but a few publications about the presence of lymph follicles in the cervix although they may have an important role in the origin of cervical cancer. A short description of three cases is given.

23. ZELENKA LAJOS:

Hazai synthetikus oxytocin alkalmazása a szülészetben.

Orv. Hetil. 102:1027, 1961.

24. ZELENKA LAJOS:

Über die Anwendung eines ungarischen Synthetischen Oxytocins in der Geburtshilfe.

Therapia Hung. 9:23, 1961.

A szegedi szülészeti klinikán 1959 tavaszától használják rendszeresen a magyar gyártmányú szintetikus oxytocint. A gyógyszer hatása megegyezett a természetes hátsó lebeny kivonatok hatásával, s mivel nem tartalmaz vasopressint, előnyösen alkalmazható toxaemiás szülő nőknél.

The use of a Hungarian synthetic oxytocin in obstetric practice.

In the Obstetric Department of the University Medical School, Szeged a Hungarian synthetic oxytocin has been used from spring 1959. „Oxytocin” proved to be identical in every respect with posterior lobe extract of the pituitary. Because it is free of vasopressin the drug may be advantageously employed on toxæmic parturients.

ELŐADÁSOK:

LECTURES:

1. HALÁSZ B., UHLARIK S. és PUPP L.:

Hypophyseotrop anyag a hypothalamusban.

Pituitarytrop material in the hypothalamus.

A MÉT XXVII. Vándorgyűlése, Pécs, 1961.

2. JAKOBOVITS ANTAL:

A hypophysis-gonad rendszer működésének vizsgáló módszerei.

Functional tests of the pituitary-gonadal system.

„Endokrin regulációk” Symposium, Szeged, 1961.

3. JAKOBOVITS ANTAL:

A petefészek mesenchymomái és androblastomái.

The mesenchymomas and androblastomas of the ovary.

Szakszerv. Tud. Szakcsoport, Szeged, 1961, május 16.

4. JAKOBOVITS ANTAL:

Az intersexualitás.

The intersexuality.

Orvostovábbképző tanfolyam Szeged, 1961.

5. LACSÁN I., PIUKOVICH I. és GÁBOR M.:

Experimentális thrombocytosis ortho-nitrophenollal.

Experimental thrombosis induced by ortho-nitrophenol.

A MÉT XXVII. Vándorgyűlése, Pécs, 1961.

6. PIUKOVICH ISTVÁN és BUDAI MARGIT:

A nemiszervi gümőkór szociálhygiénés problémái.

The sociohygienic problems of genital tuberculosis.

Szaksz. Tud. Szakcsoport, Szeged, 1961. május 2.

7. PIUKOVICH ISTVÁN:

A vérátömlesztés javallatai a szüléset-nőgyógyászatban.

The indications of blood-transfusion in the obstetrics and gynecology.

Transfusiós tanfolyam, Szeged, 1961.

8. ROSTA JÁNOS és ZELENKA LAJOS:

Beszámoló a Centre International de l'Enfance „Problèmes perinataux” c. kurzusáról.

Report on the course „Problèmes perinataux” organised by the „International Children's Centre. Paris, 1960.

Gyermekgyógy. Szakcs. Budapest, 1961. márc.

9. SAS MIHÁLY:

Neue Formen der secundären Amenorrhoeen.

New types of secondary amenorrheas.

A Nemzetközi Nőgyógyász Szövetség III. Világkongresszusa,
Wien, 1961. szept.

10. SAS MIHÁLY:

Nőgyógyászati hormonkezelés.

Hormontherapy in the gynecology.

Orvostovábbképző Tanfolyam, Szeged, 1961.

11. SAS MIHÁLY és JAKOBOVITS ANTAL:

A nemihormonok meghatározása.

The titration of sexual hormones.

Orvostovábbképző Tanfolyam Szeged, 1961.

12. SAS MIHÁLY és SZONTÁGH FERENC:

Sexualhormonok hatása a kora terhességi lepény HCG-termelésére.
The effect of sexualhormones on the HCG-production of the placenta in early pregnancy.

„Endokrin regulációk” Symposium, Szeged, 1961.

13. SZONTÁGH FERENC:

Az intersexualitás fogalma, az egyes klinikai formák keletkezése és elkülönítése.

The concept of intersexuality, the origin and the differentiation of its clinical forms.

Nőgyógyász Szakcsoport, Budapest, 1961. január.

14. SZONTÁGH FERENC:

Az intersexualitás congenitális formái és azok kialakulásának modern szemlélete.

The congenital forms of intersexuality and the modern concept of their development.

Szakszerv. Tud. Szakcsoport, Szeged, 1961. január.

15. SZONTÁGH FERENC:

A női genitális ciklus neuro-endokrin szabályozása.

The neuroendocrine regulation of the female genital cycle.

Kórház Tud. Egyesülete, Kecskemét, 1961. febr.

16. SZONTÁGH FERENC:

Über den Einfluss verschiedener Steroide auf die endokrine Tätigkeit der Placenta.

The effect of different steroids on the placental function.

A Nemzetközi Nőgyógyász Szövetség III. Világkongresszusa.
Wien, 1961.

17. SZONTÁGH F., UHLARIK S. és JAKOBOVITS A.:

Az adenohipophysis reakciója különböző exogen gonadotropinokra a gonadok eltávolítása után.

The response of adenohipophysis on different exogen gonadotropins after the removal of the gonads.

„Endokrin regulációk” Symposium, Szeged, 1961.

18. TRAUB ALFRÉD és SZONTÁGH FERENC:

A trophoblasthám biokémiai változásai szexuálhormonok hatására.

The biochemical changes of trophoblastic epithelium as effect of sexualhormone administration.

„Endokrin regulációk” Symposium, Szeged, 1961.

XB 36761

Felelős kiadó: Dr. Szontágh Ferenc
Szegedi Nyomda Vállalat 62-2328